

Cvrček polní. Foto Antonín Komenda.

Cvrček polní – nový druh okolí Karlových Varů a Ostrova

Martin Chocheľ, Krajský úřad Karlovarského kraje

Minimálně z krátkodobého hlediska musí existenci klimatických změn na úrovni regionů a mikroregionů připustit i ten nejzatvrzelejší klimaskeptik (a klidně si ke svému souhlasu může přidat „ale“ a „normální výkyv teplot v horizontu několikaleté odchylky“). Co se však děje v rámci stěhování druhů je už záležitost poměrně markantnější a výskyt teplomilných organismů tam, kde vždy bylo tradičně vlhčeji a chladněji, tedy i v podhůří Krušných hor, už nejsou jen výjimkou potvrzující pravidlo. Namátkou uvedme třeba zlatohlávka (*Oxythyrea funesta*), křížáka pruhovaného (*Argiope bruennichi*), krascé třešňového (*Anthaxia candens*) a řadu dalších zástupců živočichů i rostlin. Nejinak tomu je i u cvrčka polního (*Gryllus campestris* Linnaeus), jemuž chcí věnovat následující řádky.

Cvrček polní je obecně známý druh, který prosákl do české kultury ve sféře lidové

slovesnosti, literatury, hudby a dalších oborů umění. O cvrčkovi slyšel každý už v raném věku a prakticky nikoho napříč českou populací zmínka o něm nezaskočí a okamžitě si vybaví obraz lučního hudebníka, či obraz nešťastného souseda Ferdy Mravence s rozbitým rádiem. I přes tuto obecnou známost si však troufám napsat, že se minimálně 80 % respondentů s cvrčkem polním nikdy nesetkalo tvář v tvář a vlastně jej ani neslyšelo „cvrkat“. V Karlovarském kraji patří tento druh z přibližně 11 druhů cvrčků, žijících v ČR, k těm vzácnějším, donedávna dokonce k neznámým. Při letmém studiu historických podkladů se u nás navíc ani nevyskytoval, pravděpodobně z důvodu chladného klimatu Karlovarska. Ve středních Čechách, na Lounsku nebo na jižní Moravě jde však o druh poměrně běžný, ale vlivem minulé a zejména současné intenzifikace

zemědělství je jeho areál výskytu značně roztržštěn a v některých tradičních oblastech již zmizel úplně.

Cvrček polní je poměrně velkým druhem kobylky. Základní zbarvení je černé se slámově zbarvenými křídly. Obě pohlaví dorůstají přibližně 2,5 cm, tělo samiček je prodlouženo tenkým kladélkem. Cvrček je převážně hmyzožravý a nejčastěji jej lze zaznamenat podle hlasitého cvrkání v nejteplejší části dne, a to až do večerních hodin. Dospělci se takto ozývají přibližně od dubna, kdy se probouzejí ze zimního spánku (po němž teprve dospívají), do června. Vedou samotářský život v norách, které hloubí v zemi a samci vynikají značnou agresivitou vůči konkurentům vlastního druhu. Po spáření a naklazení vajíček pak na začátku léta hynou. Mladé nymfy se po vylíhnutí naopak sdružují do početných školek, a toto soužití trvá až do podzimu, kdy se ukládají k přezimování.

Jak již bylo uvedeno, cvrček polní je teplo milným druhem s centrem výskytu v oblasti termofytika a po zcela logické linii nebyl jeho výskyt v Karlovarském kraji ani příliš předpokládán. Alespoň tedy ne v okolí Karlových Varů. Osobně mě ale z tohoto omylu vyvedl nález početné populace desítek stridulujících

(cvrkajících) samců na železničním náspu u přejezdu u Konkordie (trojúhelník Hájek – Sadov – Lesov) v r. 2016. Nález jsem pak potvrdil i v r. 2017, kdy jsem v podzimních měsících zaznamenal i dospívající nymfy a následně na jaře 2018, kdy jsem vlakem projel celou trasu mezi Ostrovem a Karlovými Vary. Během této cesty „courákem“ jsem pak slyšel cvrčky prakticky v celém úseku tratě od zastávky Hájek (Nejda) až po Dalovice. Výsledkem je tedy zjištění, že minimálně v této liniové lokalitě železničního náspu jde o velmi početnou a vitální populaci s velkým potenciálem k dalšímu šíření, přičemž první a doposud jediný záznam pochází z r. 2010 (zjištěno rešerší dat v Náleзовé databázi AOPK ČR) z okolí Děpoltovic.

Ve světle výše uvedeného pak lze konstatovat, že cvrček polní je pro Karlovarsko novým druhem (zatím lokálním, tedy vzácným), který se poměrně úspěšně veze na vlně obecného oteplování. Ačkoliv nejde o druh, který by mohl jakkoliv nabourat rovnováhu ekosystému (naopak, jde o druh pozitivně vnímaný, indikující zdravé prostředí exponovaných biotopů agrárních a jiných lemů s příklonem ke stepnímu charakteru a bez zatížení pesticidy), je při jeho dalším šíření třeba pozorně. ■

KRÁTKÉ ZPRÁVY

■ V minulém čísle časopisu Arnika jste si mohli přečíst článek Petra Jašky o historii starobylého sídla **Pomezná** nedaleko obce Pomezí nad Ohří a záchraně místní zchátralé historické věže. Od publikování článku se událo mnoho nového. Na zanesení památky do katastru nemovitostí, proběhlý záchranný archeologický průzkum, osazení masivních dveří a obnovu podlah a schodiště dále navázalo dozdění silného obvodového zdiva do původní výšky. Věž se následně dočkala zastřešení provizorní sedlovou střechou. Úsilí o záchranu místní památky bylo oceněno prvním místem v prestižní soutěži Karlovarského kraje Zachráněná památka roku 2018.

Z celkových 4124 hlasů obdržela Pomezná úctyhodných 1158 hlasů.

■ Vlivem dlouhodobého sucha vyschl i potok Bystřina v Ašském výběžku a tamní populace **perlorodky říční** musela být opětovně (za posledních 15 let již po třetí) **přenesena** do „Odchovného a reprodukčního prvku na Lužním potoce“. Celkem bylo v letošním srpnu přeneseno 282 ks dospělých jedinců perlorodky říční a 57 ks subadultů. Ze zbytkových tůň bylo vyloveno přes 800 ks ryb a desítky miňulí, které byly přeneseny do toku Rokytnice. Veškeré záchranné transfery byly provedeny odbornými organizacemi.